

Molí de l'Illa

Balenyà

Ubicació

Comarca: Osona
Lloc/Adreça: A la confluència del Congost i el torrent de la Caseta

Coordenades:

Latitud: 41.81474
Longitud: 2.23038
UTM Est (X): 436077
UTM Nord (Y): 4629494

Classificació

Número de fitxa 08017 - 22
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern Contemporani Popular
Segle XIV-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari IPA 34420/IPEC 901834/IPEM
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08017A0090000700000OF
Fitxes associades:
[Pont del molí de l'Illa](#)
Autoria de la fitxa Marta Lloret Blackburn- Antequem, S.L.
Data de registre de la fitxa: dv., 08/11/2013 - 01:00

Descripció

El molí de l'Illa és un edifici del segle XVII construït sobre una estructura d'origen medieval. Els vestigis més antics s'han identificat en el parament i els elements de suport dels cossos contigus a la sala de moles. Aquesta hipòtesi quedaria reforçada per l'existència del pont medieval que permet accedir al molí. Durant el segle XVII va bastir-se un nou molí tot aprofitant parts de la primitiva estructura, que constava de la part productiva al nivell inferior i la casa del moliner al pis. Entre finals del segle XIX i el XX va consolidar-se el volum actual amb la construcció dels pisos superiors.

És un edifici de planta rectangular que s'estructura en dos crugies. Consta de planta baixa semisoterrada i dos pisos i té la coberta a dos vessants amb el carener perpendicular a la façana. Està construït aprofitant el desnivell natural del terreny, pel que la façana orientada a mestral presenta un nivell menys. Aquí hi havia la bassa i el cup, actualment desapareguts, que rebien l'aigua del rec i la resclosa que es situen aigües amunt del Congost. L'accés actual del molí es troba a la façana de gregal, on hi ha un portal d'arc pla de pedra carejada, amb un dels brancals reaprofitat d'una altra construcció inscrit amb l'any "1733" i una creu de malta. Les obertures són totes d'arc pla ceràmic i es disposen per les façanes formant eixos, excepte una finestra d'arc pla i ampit de pedra situada a la façana de xaloc. També s'observa una finestra tapiada d'aquestes característiques a la façana de garbí. El parament dels murs és de pedra lligada amb argamassa, amb carreus escairats a les cantonades, i alguns trams amb tàpia als pisos superiors, on les cantonades són ceràmiques. A nivell interior, el cos de l'esquerra s'identifica amb la sala de moles, coberta amb volta de canó de pedra. Aquí s'hi conserven les moles i la cabra, a més d'una escala d'obra que permetia ascendir al pis. La sala té accés per un portal d'arc pla de pedra on hi ha gravat l'any "1682", situat al següent cos. Aquest està cobert de forma perpendicular a l'anterior, amb una volta de pedra de mig punt que es reproduïx al cos que hi ha sota la rampa que permet accedir al molí. Els dos espais comuniquen a través d'un petit portal d'arc rebaixat de pedra.

Història

L'antecedent del molí de l'Illa probablement es troba al "molí d'avall de ça Barbota", que l'hereu del mas Conill de Balenyà posseïa l'any 1340. En aquest període, el llinatge dels Illa de la Quadra de l'Aguilar ja posseïen el mas Conill, que va mantenir el seu nom fins que al segle XVI l'hereu Joan Illa va establir-s'hi. Uns anys més tard, la família Illa degué reconstruir el molí. Durant la segona meitat del segle XIX seguia funcionant i era propietat de Maria Illa.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Cultural Immobile de Catalunya. Patrimoni Arquitectònic. Balenyà (Osona). Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació. Generalitat de Catalunya.
Inventari del Patrimoni Etnològic de Catalunya. CPCPTC. Generalitat de Catalunya.
Inventari del Patrimoni Etnològic del Montseny (1995-1999). MEMGA - CPCPTC.
JORDÀ, R. (1988). Els molins fariners hidràulics d'Osona. Treball de fi de carrera, Escola Universitària d'Arquitectura Tècnica. Inèdit.
PLADEVALL, A. (1991). Balenyà, un terme històric. Els Hostalets de Balenyà i el seu municipi. Vic: Eumo Editorial / Hostalets de Balenyà: Ajuntament dels Hostalets de Balenyà.

